

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

๕.๑.๑ ผลการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอรรถัตถยัญญา รองลงมา คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลปโรปริยัญญา ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัญญัญญา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

๑) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัมมัญญา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ บริหารการจัดการศึกษาโดยมีการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมและกำหนดทิศทางของโรงเรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนตามความรู้ความสามารถของบุคลากร ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดหาบุคลากรในโรงเรียนให้มีจำนวนเพียงพอและครบถ้วนตามเกณฑ์

๒) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอรรถัตถยัญญา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและมุ่งมั่นการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผล รองลงมาคือ มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนประจำปีชัดเจน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๓) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญูตา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ รู้จักวางตนให้เหมาะสม รู้จักประพฤติดนตามระเบียบโรงเรียนที่กำหนดไว้ รองลงมา คือ มีการรับผิดชอบตนในหน้าที่การงานขององค์กร ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ การปรับปรุงตนให้เข้ากับองค์การให้ทันต่อเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อบุคคลากร

๔) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักมัตตัญญูตา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ รู้จักใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ สามารถใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามกาลัญญูตา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รองลงมา คือ กำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบและทันต่อเวลา ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปี

๖) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัญญูตา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รองลงมา คือ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และสังคมด้วยความเมตตา ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๗) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลปริปริญญูตา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ สร้างความสามัคคีของบุคลากรในโรงเรียนด้วยความเป็นมิตรไมตรี รองลงมา คือ มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ การใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสังฆันครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสังฆันครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสังฆันครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาของการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสังฆันครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่า

๕.๑.๕.๑ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักธัมมัญญา ผู้บริหารและครูควรนำเอาหลักธรรมทั้ง ๗ ด้าน เข้ามาบริหารในสถานศึกษาและในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร มีการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการกำหนดแผนกลยุทธ์องค์กร และปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่วางไว้ การบริหารจัดการหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพทางการศึกษา มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๕.๑.๕.๒ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอรรถัญญา ผู้บริหารและครูควรจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนประจำปีที่ชัดเจนและหลักสูตรมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพหรือมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูควรที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของตนอยู่ตลอดเวลาให้เป็นคนรอบรู้คิดหาแต่สิ่งใหม่ ๆ เพื่อจะมาพัฒนาองค์กรเพื่อถ่ายทอดให้ผู้เรียน

๕.๑.๕.๓ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญา ผู้บริหารและครูควรรับผิดชอบตนในหน้าที่การงานขององค์กร วางตนให้เหมาะสม รู้จักประพฤติดนตามระเบียบ ประเมินตนให้พอดีและพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพอยู่เสมอ มีการพัฒนาปรับปรุงตนอยู่ตลอดเวลาพัฒนาองค์กรในการบริหารและใช้สื่อที่ทันสมัยการบริหารทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและควรมีการจัดสรรระบบแหล่งข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ

๕.๑.๕.๔ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักมัตตัญญา ผู้บริหารและครูควรใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียงใช้ปัจจัยงบประมาณของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือวางแผนและนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจนควรจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของโรงเรียนและสถานศึกษาควรที่จะมีการปฏิบัติตามแผนการใช้ปัจจัยงบประมาณอย่างเคร่งครัดและสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๕.๕ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักกาลัญญา ผู้บริหารและครูควรการบริหารและจัดการหลักสูตรตามเวลา มีความตรงต่อเวลาที่กำหนดตามที่ได้รับมอบหมายงานให้กำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบและทันต่อเวลาส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปีสร้างโอกาสการพัฒนาโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเหมาะสมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตรงต่อเวลาอย่างต่อเนื่อง

๕.๑.๕.๖ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัญญญา ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้ ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาและสามารถเข้ากับผู้ปกครองของนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนให้บริการด้านการใช้อาคารสถานที่เพื่อปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนพัฒนาสร้างสรรค์แก่ชุมชนและสังคมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและสังคมอยู่เสมอ

๕.๑.๕.๗ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลปิโรปรัชญา ผู้บริหารและครูควรพัฒนาบุคลากรและมอบหมายหน้าที่ใช้บุคคลให้เป็นพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างเหมาะสมมีความรู้ความสามารถและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการส่งเสริมบุคลากรของตนให้มีศักยภาพความสามารถอย่างเต็มที่ มีการประเมินบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติสูงสุดในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอรรถกถา โดยเฉพาะครูและบุคลากรมีความพึงพอใจและมุ่งมั่นการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผล และมีการปฏิบัติในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลโปรรปัญญา รองลงมาโดยเฉพาะสร้างความสามัคคีของบุคลากรในโรงเรียนด้วยความเป็นมิตรไมตรีและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และเป็นไปตาม**หลักพุทธธรรม**^๑ ที่ว่า การจักตนเอง คือ การรู้จัก ตนเองโดยฐานะ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม ว่ามีเท่าไรอย่างไร แล้ว ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม และดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนแก้ไขพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระยุทธศิลป์ ยุทธสิปปโก (อปุศรี)**^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครพนม” สัปปุริสธรรม เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารงานสามารถนำไปเป็นแนวทางใน การปฏิบัติงานเพื่อทำให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นคนตระหนักในเหตุผลรู้จักการวางตัวพอเหมาะพอดีทั้งทางการพัฒนาองค์การ รู้เท่า ท้นการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีความเป็นตัวของตัวเอง จึงมีความสำคัญมากต่อการ บริหารงาน โดยมีการประยุกต์ใช้ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานทุกด้าน โดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ กับด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากรด้านการ ประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหาคมเพชร วชิรปณฺโญ (เรืองผา)**^๓ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๗ ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากคือ ด้าน

^๑ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **หนังสือธรรมบุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร: พุทธจริยธรรม, ๒๕๔๐), หน้า ๔.

^๒ พระยุทธศิลป์ ยุทธสิปปโก (อปุศรี) “การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครพนม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๗.

^๓ พระมหาคมเพชร วชิรปณฺโญ (เรืองผา) “การนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารราชการส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๔๐.

ความเป็นผู้รู้จักบุคคลด้านความเป็นผู้รู้จักผล ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน ด้านความเป็นผู้รู้จักผล ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ ความเป็นผู้รู้จักตน และ ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระนันต์ ขยानนุโท (ประเสริฐศิลป์)**^๔ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗” พบว่า การบริหารงาน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

๕.๒.๒ การบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัณญตา มีการปฏิบัติต่ำกว่าทุกด้าน แต่โดยภาพรวมมีการปฏิบัติมาก อาจเป็นเพราะว่าส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และสังคมด้วยความเมตตา และมีการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระมหาสมควร ศรีสงคราม**^๕ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัด กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านปริสัณญตาการรู้จักตนด้านการรู้จักชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ**เกศัญญา อนุกุล**^๖ จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒” สัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง คุณธรรมที่สำคัญ ๗ ประการ สำหรับ สัปปุริสชนหรือคนดี และเป็นคุณธรรมสำคัญของผู้นำ ที่สมบูรณ์แบบด้วย เพราะคุณธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ย่อมนำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ ซึ่งเป็นผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

๕.๒.๓ ผลเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติแตกต่างกันในระดับต่ำกว่าผู้บริหารโดยเฉพาะด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามหลักอรรถัญญาตา รู้จักวางตนให้เหมาะสม รู้จักประพฤติตนตามระเบียบโรงเรียนที่กำหนดไว้ และด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัณญตา แตกต่างกันโดยเฉพาะมีการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

^๔พระนันต์ ขยานนุโท (ประเสริฐศิลป์), “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๗๗.

^๕พระมหาสมควร ศรีสงคราม “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต**(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐), หน้า ๔๔.

^๖เกศัญญา อนุกุล “การบริหารโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ ”,**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๕๓.

อย่างต่อเนื่อง รองลงมาซึ่งสอดคล้องกับ**พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)**^๗ ให้ความหมายของการจักตนเอง คือ การรู้จัก ตนเองโดยฐานะ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม ว่ามีเท่าไรอย่างไร แล้ว ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม และดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนแก้ไขพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป และสอดคล้องกับ**พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช)**^๘ ให้ความหมายของการรู้จักชุมชนคือความ เป็นผู้รู้จักชุมชนหรือสังคม ที่ตนอาศัยอยู่ ชุมชนในที่ทำงาน ชุมชนที่ตนจะเข้าไปหา มีความ ต้องการหรือไม่ต้องการอะไร มีความเห็น มีข้อตกลงกันไว้อย่างไร จะเข้าไปหาหรือจะต้อนรับ อย่างไร เพื่อให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนนั้นได้ถูกต้อง และอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างสงบสุข เป็นเหตุให้คนทำตัวได้ถูกต้องในชุมชนนั้น ๆ

๕.๒.๔ ผลเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่าวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งแตกต่างกัน ต่ำกว่าทุกด้านโดยเฉพาะด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปรัญญา และด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักธัมมัญญา โดยเฉพาะด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และบริหารการจัดการศึกษาโดยมีการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมและกำหนดทิศทางของโรงเรียน สอดคล้องงานวิจัยของนางอรนุช โชพิมพ์^๙ ได้ทำวิจัย “ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอรรถัญญา ด้านปรัญญา ด้านกาลัญญา ด้านบุคคลปโรปรัญญา ด้านมัตตัญญา ด้านธัมมัญญา และ ด้านอิตถัญญา การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่นตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยจำแนกตามสถานภาพและ ประสบการณ์ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารควรนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารโรงเรียนและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลในองค์กรการศึกษายิ่งขึ้น

๕.๒.๕ ผลเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานระยะ ๑-๕ ปี บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานระยะ

^๗พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), หนังสือธรรมบุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: พุทธจริยธรรม ,๒๕๔๐), หน้า ๕.

^๘พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), ภาษาธรรม, ๒๕๔๔, หน้า ๑๗๐-๑๗๑.

^๙นางอรนุช โชพิมพ์, “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๕), หน้า (บทคัดย่อ).

๖-๑๐ ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป โดยเฉพาะด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักกัลยาณุตตา ต่ำสุด ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักมัตตัญญุตตา รองลงมา และด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญุตตา สอดคล้องงานวิจัยของ**พระเฉลิมพงศ์ จรณสมปโน (แก้วกัณหา)**^{๑๐} ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ อำเภอแม่เว้งก์ จังหวัดนครสวรรค์” ได้ทำเรื่องวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ อำเภอแม่เว้งก์ จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ในการทำงาน พบว่า ครูและเจ้าหน้าที่ที่มีเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ แตกต่างกัน ส่วนครูและ เจ้าหน้าที่ที่มีอายุและตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตาม หลักสัปปุริสธรรม ๗ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ**พระครูอุทัยกิจพิพัฒน์ (วิรัตน์ สุกอินทร)** “การศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานี ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗” หลักสัปปุริสธรรม เท่าที่ปรากฏใน คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมากซึ่งล้วนแต่เป็นคุณธรรมสำหรับคนดี และใน ขณะเดียวกันก็เป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำด้วย ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมผู้นำที่เป็นคนดี มีจริยธรรม มีคุณธรรม มา ปกครองหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้เกิดความสงบสุข การพัฒนาหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติให้มีศักยภาพที่มั่นคง และก้าวหน้าตลอดไปในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา^{๑๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน ไว้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปรัญญุตตา และด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักมัตตัญญุตตา ให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษา

๒) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการวางแผนพัฒนาองค์กรให้ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญุตตา ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลปโรปรัญญุตตาและด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญุตตา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

^{๑๐}พระเฉลิมพงศ์ จรณสมปโน (แก้วกัณหา), “การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ อำเภอแม่เว้งก์ จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า (บทคัดย่อ).

^{๑๑}พระครูอุทัยกิจพิพัฒน์ (วิรัตน์ สุกอินทร), “การศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานี ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๗๐.

๓) ผู้บริหารสถานศึกษาให้พัฒนาทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมทางคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรและนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจและการศึกษา ให้มีทักษะในการ ปฏิบัติและทำหน้าที่ตนให้เกิดประโยชน์ต่อเกิดความก้าวหน้าเพื่อพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ใน โรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ดังนี้

๑) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัมมัญญตา ผู้บริหารและครูควรนำเอาหลักธรรม ทั้ง ๗ ด้าน เข้ามาบริหารในสถานศึกษาและในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร มีการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการกำหนดแผนกลยุทธ์องค์กร และปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่ วางไว้ การบริหารจัดการหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพทาง การศึกษา มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตถัญญตา ผู้บริหารและครูควรจัดทำรายงานผล การดำเนินงานของโรงเรียนประจำปีให้ชัดเจนและหลักสูตรมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพหรือมุ่งมั่น การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูควรที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของตนอยู่ตลอดเวลาให้ เป็นคนรอบรู้คิดหาแต่สิ่งใหม่ ๆ เพื่อจะมาพัฒนาองค์กรเพื่อถ่ายทอดให้ผู้เรียน

๓) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักอัตตัญญตา ผู้บริหารและครูควรรับผิดชอบตนใน หน้าที่การงานขององค์กร วางตนให้เหมาะสม รู้จักประพฤติดนตามระเบียบ ประเมินตนให้พอดีและ พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพอยู่เสมอ มีการพัฒนาปรับปรุงตนอยู่ตลอดเวลาพัฒนาองค์กรในการบริหาร และใช้สื่อที่ทันสมัยการบริหารทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและควรมีการจัดสรรระบบแหล่งข้อมูล สารสนเทศให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ

๔) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักมัตตัญญตา ผู้บริหารและครูควรใช้ทรัพยากรใน การปฏิบัติงานอย่างพอเพียงใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่าให้บรรลุผลตาม เป้าหมายหรือวางแผนและนโยบายของโรงเรียนที่ชัดเจนควรจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเวลาที่ กำหนดในหลักสูตรของโรงเรียนและสถานศึกษาควรที่จะมีการปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างเคร่งครัดและสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักกาลัญญตา ผู้บริหารและครูควรการบริหารและ จัดการหลักสูตรตามเวลา มีความตรงต่อเวลาที่กำหนดตามที่ได้รับมอบหมายงานให้ กำหนดขั้นตอน การทำงานอย่างเป็นระบบและทันต่อเวลาส่งเสริมพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปีสร้างโอกาส การพัฒนาโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเหมาะสมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตรงต่อ เวลาอย่างต่อเนื่อง

๖) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักปริสัญญตา ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้ ชุม ชุมมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาและสามารถเข้ากับผู้ปกครองของนักเรียนมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนให้บริการด้านการใช้อาคารสถานที่เพื่อ

ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนพัฒนาสร้างสรรค์แก่ชุมชนและสังคมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและสังคมอยู่เสมอ

๗) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักบุคคลปโรปัญญา ผู้บริหารและครูควรพัฒนาบุคลากรและมอบหมายหน้าที่ให้บุคคลให้เป็นพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์อย่างเหมาะสมมีความรู้ความสามารถและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการส่งเสริมบุคลากรของตนให้มีศักยภาพความสามารถอย่างเต็มที่ มีการประเมินบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

หากมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยขอข้อเสนอแนะและการดำเนินการวิจัยในลักษณะดังนี้

๑) ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนากระบวนการจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นที่การจัดการกับนโยบายและอุดมการณ์ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือเทคนิคใน การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ในแต่ละด้าน เช่น ด้านรู้จักเหตุ ด้านรู้จักผล ด้านรู้จักตน ด้าน รู้จักประมาณ ด้านรู้จักกาล ด้านรู้จักชุมชน และด้านรู้จักบุคคล เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่า มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือมีเทคนิคการบริหารสถานศึกษาที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนา ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

๓) ควรศึกษางานหลักการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมาประยุกต์เข้ากับหลักธรรม เพื่อเป็นแนวทางไปพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อที่จะทราบถึงปัญหา นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น